

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

3-'99

Wouw in het nieuws anno 1899: roerige tijden rond de eeuwwisseling

Feestend, maar wel alsof het een gewone oudejaarsavond betrof, ging Wouw de nieuwe eeuw tegemoet. Op feesttonen van harmonie Oranje, dat ter gelegenheid van de jaarwisseling op de avond van het oude jaar een winterconcert gaf in zaal Huygen. De zaal was zo goed als vol en volgens de Grondwet kregen de bezoekers het puikje van de uitvoeringen, muziek en voordrachten. Met als hoofdmoot de door negen leden gebrachte klucht "spreekuur van den dokter". De verwachtingen werden verre overtroffen, schrijft de krant, en "in opgeruimde stemming werd het nieuw jaar binnen getreden. Alle aanwezigen wenschten elkaar een zegenrijk nieuw jaar", waaraan de krant toevoegt dat ze zich daarna te rusten legden in Morpheus armen. En dat die zegen voor het nieuwe jaar van boven, van God, komt, staat voor de katholieke inwoners en de katholieke krant zondermeer vast. Niks geen eeuwfeesten of beschouwingen van de afgelopen eeuw. Gewoon een uitgebreid hoofdartikel waarin het katholieke karakter van de krant en zijn lezers uitgebreid voor het voetlicht gehaald wordt. De kerk is het middelpunt van de Wouwse samenleving, geestelijken, notabelen en de pers geven er in die zin ook krachtig richting aan. Katholieke politi genieten de steun van de pers, de geestelijkheid staat in hoog aanzien. "Op duidelijke kernachtige, verheven wijze werd door de paters 'de eeuwige waarheden des geloofs verkondigd", staat bijvoorbeeld op 2 februari te lezen in een bericht in de Grondwet over de afsluiting van een tiendaagse missie door de paters Redemptoristen in de Lambertuskerk. Vooral 's avonds was er steeds zo'n

groot gehoor voor de preken van de paters dat er nauwelijks nog plaats was in de kerk. Enkele paters kregen van de krant voor hun preken bovendien het predikaat "uitmuntend" toegedicht.

Maakt Wouw zich nauwelijks druk om de eeuwwisseling, de wereld eromheen maakt zich wel op voor een nieuwe eeuw, waarvan de eerste tekenen zich aan het eind van de vorige aandienen. In de meeste Europese landen draait het moderniseringsproces op volle toeren. De industrie gaat steeds meer gebruik maken van mechanische middelen, her en der worden nieuwe uitvindingen gedaan. Uit Amerika heeft de krant bijvoorbeeld vernomen dat het mogelijk schijnt te zijn om zonder tussenkomst van melkvee en met gebruik van electriciteit boter te maken uit gras en groenten. In Brussel wordt de revolutionaire tentoonstelling "Electriciteit bij u thuis" gehouden. De experimenten van Marconi met "luchtseiners" trekken de aandacht. Men heeft het erover dat de telegrafie tussen Parijs en Londen gebruikt kan worden en zelfs tussen Engeland en Noord-Amerika. Het nut ervan is al bewezen, want toen een schip vastliep in het Kanaal werden via seinen uit de vuurtonen de reddingsboten aan de vaste wal gewaarschuwd.

Bij de wisseling van de eeuw durft men zelfs al aan vliegtuigen te denken. Uitvinders zijn al een eeuw bezig met de "luchtscheepvaart" en nu zou in Zwitserland een reusachtige machine uitgevonden zijn van 150 meter lengte, die een gewicht van 2000 kilo kan dragen en zich gedurende een volle week met een snelheid van 10 meter per seconde kan verplaatsen. Vanuit Amerika wordt zelfs gemeld dat een Amerikaanse uitvinder een volkomen bestuurbaar luchtschip uitgevonden heeft, dat in dertig uur de Atlantische Oceaan over kan steken. "Dat het moeilijke probleem der luchtscheepvaart steeds dichterbij zijn oplossing komt, valt niet te ontkennen. Zeker zal het een van de schitterendste overwinningen van het menselijk genie kunnen genoemd worden, als men

zich ook boven de aarde zal kunnen verplaatsen naar elke gewenschte richting. Misschien is dit voor de twintigste eeuw weggelegd", staat in de krant te lezen. De zegeningen van de moderne techniek zullen weldra in volle glorie worden uitgesteld, want de wereldtentoonstelling van Parijs, die in 1900 gehouden gaat worden, wordt inmiddels ook volop voorbereid.

In de ontwikkelingen in de wereld wordt in Nederland redelijk veel belang gesteld. De kranten schrijven relatief veel over hetgeen in de wereld gebeurt, al komt dat ook wel omdat ons land direct of indirect erbij betrokken is.

Zo is er het nodige in de krant te lezen over de militaire campagne op Atjeh. Nederland hoopt in Van Heutsz de man gevonden te hebben, die in staat is de Atjeh-oorlog tot een goed einde te brengen. Den Haag is in mei even de hoofdstad van de wereld. Hier wordt de internationale vredesconferentie gehouden, een initiatief van de Russische tsaar Nicolaas II onder het motto "den oorlog verklaard aan den oorlog". Buiten de Europese staten nemen de V.S., China, Perzië en Siam deel. In ons land verloopt de politieke voorbereiding niet helemaal vlekkeloos want de katholieke kamerleden protesteren massaal tegen het niet toelaten van de pauselijke afgezant op de conventie. De nuntius mag alleen een oordeel uitspreken over oorlogstuig en verder niet van zich laten horen.

Veel hoort men niet over de Vredesconferentie, omdat de vergaderingen niet openbaar zijn. Als de conferentie in juli afgesloten wordt is iedereen weliswaar vol lof over Den Haag, maar daar blijft het bij. Het resultaat, waaronder het verbod op het gebruik van kogels met verstikkend gas, dum-dum-kogels, uitzetbare kogels en het werpen van ontplofbare kogels uit luchtballonnen, blijft ver beneden het ideaal. Het meeste wordt aan de toekomst overgelaten. Niets over beperking van oorlogsbudgetten, nieuwe kanonnen of beperking van strijdkrachten. De conferentie levert Den Haag in ieder geval het

Vredespaleis op, maar, aldus de krant, "men hope op dit gerecht niet te veel, want men houdt zich het recht voor langs andere wegen scheidslijnen te kiezen".

Ondanks alle goede bedoelingen breekt kort daarop al de Boerenoorlog in Zuid-Afrika uit. Gezien de speciale banden met dit land is het zelfs gedeeltelijk binnenlands nieuws en wordt het op de voet gevolgd. Uiteraard is Nederland pro-Afrikaans en anti-Engeland. Hollandse Afrikaners staan in Transvaal en Oranje Vrijstaat paraat om de boeren onder leiding van Paul Kruger te steunen in de strijd om zelfbeschikking tegen de Engelsen. In oktober breekt de oorlog uit, overal in Nederland worden massaal Transvaalbijeenkomsten gehouden, petitie met steunbetuigingen verzameld en comités opgericht ter ondersteuning van de strijd. De collecte die in Wouwe in december gehouden wordt brengt maar liefst f 285,86 op, bestemd voor de hulpbehoevenden in Transvaal.

De wereld is ook in de ban van anarchisten, die een ander staatsbestel wensen. Zo blijkt er in maart veel beroering te zijn op station Roosendaal, omdat vier gevaarlijke Franse anarchisten van plan zouden zijn daar een bijeenkomst te houden. De douane was gewaarschuwd en inspekteert koffers en tassen op explosieven. Achteraf onnodig, want bedoelde personen schenen zich in het zuiden van Frankrijk op te houden. Koningin Wilhelmina doet Roosendaal trouwens ook even aan. Ze verblijft een wijle op het station op doorreis naar Vlissingen om keizer Wilhelm te ontvangen. De keizer zou alles in het werk stellen om Wilhelmina te bewegen "haar hand aan een Duitse prins te schenken. Volgens de geruchten verzet zij zich niet daartegen".

Met de nieuwe eeuw is ook een eeuw van sociale verandering aangebroken. In 1899 komen allerlei sociale wetten tot stand. Er komt een wettelijke

verzekering van werklieden tegen ongevallen, er komt een wet tot verbetering van de woontoestanden, een gezondheidswet en minister Cort van der Linden dient voorstellen in voor de leerplicht en de kinderbescherming. Er komt zelfs een algemeen reglement van verkeersregels. "Veilig zijn in onze dagen de wegen zeker niet, sinds de nieuwere vervoermiddelen, het rijwiel en de automobiel, het den voetgangers meer en meer lastig maken. Dat die onveiligheid nog zal toenemen is gemakkelijk te voorspellen", staat in de krant te lezen. Het meest revolutionaire voorstel van de eeuw, de motie Troelstra voor algemeen kiesrecht, haalt het (nog) niet. De Tweede Kamer stemt het voorstel met 54 tegen 30 stemmen af.

Drinken en vechten

Het Wouwse nieuws over 1899 maakt duidelijk dat het dorp een roerig jaar beleeft. Zelfs de kerstdagen zijn, meldt de Grondwet, niet kalm verlopen omdat zich bij een kastelein in Heerle vechtpartijen en "dronkemansbuien" voordeden.

De politie heeft, getuige de vele berichten in de krant, handenvol werk aan de kleine criminaliteit. Er is volop baldadigheid en er doen zich heel wat vechtpartijen voor. Daarnaast weet ook het inbrekersgilde Wouw goed te vinden, want in de loop van het jaar duiken nogal wat berichten over "brutale" inbraken op. Bij het vellen van oordelen laat de krant zich niet onbetuigd. Sommige berichten gaan gepaard met oordelen over de mate van brutaliteit en over de ongehoordheid van de daad en de daders. In de Grondwet wordt bijvoorbeeld in november als reactie op de inbraak bij een kleermaker Jac van W. (toen hij het raam opende en riep "Wie is daar?" kozen de inbrekers het hazepad) het volgende geschreven: "Waar moet het toch van den winter heen als dit zoo voort moet blijven gaan en dan nog wel in een tijd als deze, dat er toch voor iedereen volop geld te verdienen is?"

41

De Wouwenaren dragen overigens zelf ook wel enigszins bij aan de toestand van "wanorde" in het dorp. Bij verschillende gebeurtenissen wordt nog steeds gesproken over de verdeeldheid in het dorp. En dat is kennelijk ook van invloed op de houding van de inwoners tegenover elkaar. Een krantenbericht op 21 november spreekt bijvoorbeeld boekdelen: "zondagavond was het weer erg rumoerig in ons dorp. Burengerucht en schandalen vielen er natuurlijk weer voor". Het was die avond zelfs zo erg dat vier belhamels de lantaarns aan het marktplein vernielden. "Waren zij niet verjaagd, dan hadden zij zelfs de palen uit de grond gehaald", staat in de krant te lezen. Waaraan de wens toegevoegd is dat "de baldadigen spoedig in handen van de politie vallen, opdat zij hun gerechte straf niet zouden ontgaan".

Ook in de Wouwse Plantage gaat het er stevig aan toe en wel tijdens de jaarlijkse kermis. Politie en marechaussee moeten met harde middelen optreden om de orde te herstellen. Zo ongeveer in de vorm van wat wij tegenwoordig charges van de Mobiele Eenheid zouden noemen. En, in vergelijking met nu, komt de oorzaak ook redelijk bekend voor. Nederland beleeft een zeldzaam warme zomer. Op 8 augustus staat dan ook in de krant dat op de Pinse kermis de grote hitte het "koele bier heerlijk deed smaken, er was nauwelijks voorraad genoeg om de dorstige kelen te laven". Met als gevolg dat de feestvreugde 's avonds omsloeg in vechtpartijen. "De marechaussee en de gemeentepolitie traden echter doortastend op en ranselden er flink op los". Hetgeen een fikse pluim van de krant oplevert: "een der belhamels werd bont en blauw geslagen, juist wat hij verdiend had", luidt het slot van het bericht. En ook in Heerle moest de sabel eraan te pas komen bij een grote vechtpartij in de herberg van PvdK tussen de Hazelaar en Moerstraten. Van een persoon werd de schouder stuk getrapt, een ander kreeg een diepe snee in zijn arm en een derde kreeg zodanig ernstige messteken in zijn borst, dat de dokter verbood hem naar huis te vervoeren.

Dat er ook honderd jaar geleden regelmatig drank in het spel was wordt ook nog eens aangetoond door een bericht in de Grondwet van 10 oktober. Een hoop baldadige en aangeschoten kerels hadden er aardigheid in om te gaan "bogeren". Ze plunderen de boomgaard van Jac Coppens in de Martel, maar de politie kreeg op tijd lucht van de zaak en arresteerde een zekere A.v.G. "Deze klapte spoedig zoodat al de medeplichtigen bij de politie bekend zijn". Soms gaat de kroegbaas evenmin vrijuit. Kastelein M.E. uit Heerle krijgt bijvoorbeeld op een zondagavond in februari bezoek van de politie op een tijdstip dat hij al dicht moest zijn. Hij had weliswaar de deur gesloten, maar de veldwachters constateerden door via het bovenlichtje binnen te kijken, dat er nog twee plakkers zaten. Ondanks de aanvankelijke weigering van de kastelein om de deur te openen, gingen hij en zijn klanten uiteindelijk toch op de bon!

En om nog een vergelijking met de huidige tijd te trekken, er is ook al sprake van jeugdcriminaliteit. Of het elkaar bevechtende bendes zijn is niet bekend, wel dat na schooltijd in Wouw twee kinderen van 11 en 12 jaar elkaar met messen te lijf gaan. Ze takelen elkaar zodanig toe dat van een van de jongens "de tanden door de wonde heen duidelijk zichtbaar waren. Geneeskundige hulp moest worden ingeroepen".

Het inbrekersgilde doet van zich spreken

Het inbrekersgilde doet in 1899 regelmatig en vaak van zich spreken in het Wouwse. Vooral aan het eind van het jaar is het "dik prijs", met als toppunt de voor die tijd toch wel erg brutale inbraak bij kapelaan Martens. Op 12 december meldt de krant dat "de Wouwsche dieven" weer van zich hebben laten horen. Hoewel nergens uit blijkt dat de dieven inwoners van Wouw waren en er ook geen berichten over arrestaties van de reeks diefstallen gepubliceerd zijn, gaat de krant er dus gemakshalve van uit dat de dieven wel

uit het dorp zullen komen. Hoe dan ook, de dieven hebben de volière van de kapelaan geplunderd. Een vroeg kerstdiner misschien, want de buit bestaat uit vier fazanten, "waaronder prachtexemplaren", en een koppel patrijzen. Een week eerder was zelfs op drie plekken in het dorp ingebroken, waarvan die bij de gebroeders Luijsterburg "tegenover de waterkom" blijkbaar het meest tot de verbeelding spreekt. Hier probeerden ze via de koesttal het kippenhok open te breken, maar een van de broers schok hiervan wakker. Hij pakte zijn geweer, laadde het en ging op de inbrekers af. "Toen hij buiten kwam zag hij de inbrekers juist het hazepad kiezen. Hij zond hun nog enkele schoten na doch blijkbaar zonder gevolg", aldus het bericht van 3 december. En nog een week eerder was wagenmaker Laurijssen het slachtoffer van een inbraak. Uit zijn woonhuis namen de dieven een paar schoenen, een partijtje kleren en een koperen keteltje mee en uit de winkel een beitel. "Deze zal voorzeker bij volgende nachtelijke bezoeken dienst moeten doen", schrijft de krant. De reeks inbraken wekt beroering in het dorp, er is angst. Want in de krant staat als commentaar: "Gelukkig worden de inbrekers in de meeste gevallen in hun werk gestoord, alvorens zij hun slag kunnen slaan. Dat moet zeker hieraan worden toegeschreven dat de meeste bewoners onzer gemeente met onrust zich te bed begeven, zoodat zij bij 't minste verdachte geluid uit hun hazeslaap gewekt worden".

Overigens werd eerder in het jaar ook al volop ingebroken. Op 15 juni staat een bericht in de krant dat er in de nacht van donderdag op vrijdag op verschillende plaatsen in het dorp zinken dakgoten, afvoerpijpen en koperen ketels gestolen zijn. En in Heerle gebeurde hetzelfde in de nacht erop. "De politie deed ijverig onderzoek en maandag mocht het haar gelukken zekere B.S. met zijn stiefzoon in hechtenis te nemen".

Geen wonder dus dat in een dergelijke atmosfeer de komst van ambtenaren van justitie in het dorp al snel bevreesding wekt. Ongetwijfeld maakte het de

tongen los, want anders zou de krant op 27 juni niet zo uitvoerig melding maken van het feit dat "vrijdag met de trein van 9.37" het parket van justitie met twee marechaussees in Wouw aankwam. Dat ze zich begaven naar het kantoor van de heer Janssen was nog niet zo merkwaardig, maar blijkbaar wel dat een van de marechaussees buiten surveilleerde. Want, zo vervolgt het bericht, "weldra was de gemeente in rep en roer. Velen gisten naar het doel, enkelen maakten op hun manier veronderstellingen en gevolgtrekkingen". De reden van het bezoek was echter veel minder spectaculair dan velen veronderstelden. "Uit goede bron" heeft de krant vernomen dat het slechts om een erfeniskwestie gaat. Het onderzoek van justitie beperkte zich tot de nalatenschap van het echtpaar Vos, dat een jaar eerder overleden was. Een van de erfgenamen meende dat hem minder uitgekeerd was dan waarop hij naar zijn mening recht had en justitie stelde daarnaar dus een onderzoek in.

De harmonie viert feest

Harmonie Oranje viert dit jaar het 25-jarig bestaan, reden om een groot feest te organiseren op het marktplein. Op 20 februari meldt de krant al dat een feestcommissie benoemd is die een feestdag moet organiseren voor zondag 2 juli. Het voorzitterschap is in handen van J. Juten en verder bestaat het comité uit C. Philips, Silv. Aerden, J.B. Raaymakers, J. Kuijpers, Jac Damen en P. Goosen. Ze weten een behoorlijk spektakel te organiseren, waarover de krant op 4 juli uitgebreid verslag doet. Maar liefst 16 muziekverenigingen waren naar Wouw gekomen. Ze verzamelden zich bij de twee kiosken die er opgesteld stonden, waarna ze samen voor het raadhuis een door de Wouwse dirigent J. Oomes gecomponeerde feestmars speelden. "Dit stuk werd", aldus het verslag, "door allen met zeldzame juistheid gespeeld en een luid applaus na afloop bewees dat een ieder erover voldaan was. Ere dan ook den heer J. Oomes voor zijn juiste directie". Hierna trokken de muziekgezelschappen naar

de Roosendaalse steenweg, waar de stoet werd opgesteld van de gezelschappen "met hunne vaandels, gardes d'honneurs, rijtuigen met commissie- en bestuursleden, maagdekenswagen met de herinneringsmedailles enz.". Gevolgd door een grote menigte bezoekers, "die van heinde en verre gekomen waren", ging de stoet naar het marktplein, waar de hele middag concerten gegeven werden. Harmonie Volharding uit Steenberghe krijgt van de krant nog een extra pluim, want de muzikanten voerden enkele nummers uit voor de pastorie van pastoor Genet, "hetgeen door Zeerw. zeer op prijs werd gesteld". Overigens telt de harmonie bij het zilveren jubileum ook twee leden, die al vanaf de oprichting lid zijn. Op 24 oktober vierten zij hun 25 jarig jubileum. De beide jubilarissen, G. van Merode en J. Sibens, wordt een serenade gebracht "en daarna togen allen onder de lustige tonen van Oranje naar de harmoniezaal bij den heer M. de Bie, alwaar de avond verder in gulle vrolijkheid werd doorgebracht".

In het lokaal van de weduwe Goossens houdt Oranje in december het winterconcert. Dat wil zeggen, uitstekend uitgeoefende muziekstukken, waarvan met name de polka Le Harlequin luid toegejuicht wordt, maar ook komische voordrachten en blijspelen. De rollen waren met tact verdeeld, vindt de Grondwet, en de komische voordracht "De barbier van Houtum" werd magnifiek ten tonele gebracht. De feestavond van de Wouwse sociëteit "De Gezelligheid" is minder een succes. Deden de feestavonden in voorgaande jaren dankzij muziek en komische schetsjes van de leden de naam van de sociëteit eer aan, ditmaal is gekozen de Amsterdamse artiesten Solser en Esser in te huren. Op de laatste uitvoering van de eeuw hebben de leden zich kennelijk nogal zitten vervelen. Op 29 december staat in de krant namelijk te lezen dat de feestavond een mislukking geworden is. "De heren Solser en Esser deden wel hun best maar het gelukte hen niet de lachspieren in beweging te brengen. Bram de Winter kon het beter".

De St. Ceciliafeesten, zijn, volgens de krant, aan het eind van het jaar overal, behalve in Wouw, in volle gang. In alle parochies houden de zangers van de kerkkoren gezellige feestavonden, die gedekt worden uit het honorarium. Zoniet in Wouw, en de krant doet er zijn beklag over. Op 28 november staat een uitgelezen commentaar te lezen: "alweer een gevolg van de onderlinge verdeeldheid. In Wouw wordt de vette buit pl.m. 260 gulden met inbegrip van de boeten eenvoudig gelijkelijk verdeeld".

Beleeft de politie weinig feestvreugde aan de kermis van Pindorp door vechtpartijen, aan de Wouwse kermis zullen de veldwachters evenmin met plezier terugdenken. Maar dan om een andere reden, en wel het besluit van de gemeenteraad om een marktmeester op een vast salaris aan te stellen. Tot dit jaar was het namelijk de gewoonte dat de politie het staangeld inde voor de kermis. Als compensatie voor hun inzet bij de toedeling van de staanplaatsen en het toezicht, mochten de veldwachters de opbrengst in eigen zak steken. Op 7 maart valt in de Grondwet te lezen dat het staangeld de laatste jaren steeg tot bedragen van 100 tot 120 gulden. Vandaar dat de gemeenteraad besloten heeft het staangeld voortaan vast te stellen op 15 cent per vierkante meter en voor de "mallemolen" op een vast bedrag van 25 gulden. Een aan te stellen marktmeester wordt belast met de organisatie van de kermis. "Voorwaar niet prettig voor onze gemeentepolitie", aldus de krant.

De ditjes en datjes in het Wouwse

Natuurlijk besteedt de krant ook weer aandacht aan allerlei ditjes en datjes, kleine wetenswaardigheden over het wel en wee van de dorpelingen. Zo worden verschillende bijzondere sterfgevallen tot "nieuws gemaakt". Al vanaf november van het vorig jaar waart de typhus rond, begin 1899 vallen enkele dodelijke slachtoffers te betreuren. Op 10 januari staat het volgende bericht in

de krant: "Hebben wij in vorige berichten melding gemaakt van verschillende gevallen van typhus; thans moeten wij onze lezers mededelen dat zich bij den winkelier L. Uijtdewilligen alhier de cholera nostras voordoet in een hooge graat. De toestand van den lijder moet zeer bedenkelijk zijn". Drie dagen later staat het vervolg in de krant: de winkelier is inmiddels aan de gevolgen overleden. "De toestand van zijn dochter, die aan dezelfde ziekte schijnt te lijden is tot op heden toe niet zorgwekkend". Op 4 februari meldt de krant dat arbeider J. Schuurbijs aan de typhus overleden is. "Hij laat een weduwe met 7 kinderen in een hulpbehoevende toestand achter". En de warme zomer eist ook al zijn tol. Zo staat op 27 juli het volgende in de krant: "De ondragelijke hitte der laatste dagen van de vorige week heeft alhier een slachtoffer geeist. De 21-jarige Johanna van Tilburg, dienstbode bij landbouwer J. Dekkers is zaterdagmiddag door een zonnesteek getroffen en reeds dezelfde avond overleden". Op 8 september meldt de krant hoe de kasteleinse van De Kroon, Cath. Uijtdewilligen, beter bekend als "Fien uit de Kroon" op tragische wijze aan haar einde gekomen is. De krant weet dat zij al een aantal dagen "in abnormale toestand verkeerde". Toen de werkvrouw en een arbeider van de brouwerij aan de slag wilden gaan, misten ze Fien. En nadat het hele huis doorzocht was, was ze nog niet gevonden. Hierop gingen meerdere mensen in de omgeving op onderzoek uit. Bij een waterpoel van een nabij gelegen boerderij werd Fien gevonden. "Geneeskundige hulp mocht niet meer baten daar de dood reeds was ingetreden".

Natuurlijk zijn er ook andere dingen te melden. Bijvoorbeeld dat "onze dorpsgenoot de jongeheer P. Oomes met gunstig gevolg het examen afgelegd heeft voor de hoogste klasse van het conservatoire te Antwerpen". De vroegere dorpsgenoot Jhr. Bicker, die zijn opleiding ontving bij secretaris Van Son, is benoemd tot gemeentesecretaris in het Noord-Hollandse Diemen. "Moge het hem welgaan in zijn nieuwe betrekking" is de wens van de

Grondwet. De proef met twee nieuwe lantaarns op het marktplein is mislukt. Ze voldeden volgens de krant niet aan de verwachtingen en nu komen er weer nieuwe op proef van Duitse makelij. De prijs van 25 gulden is geen bezwaar en volgens koperslager Schuurbijs moeten ze voldoen.

De salarissen van de postbodes zijn ook omhoog gegaan, en kennelijk is dat iets wat iedereen moet weten. Op 12 mei staat te lezen dat de salarissen van de brievenbestellers Anthonissen, Schijven en Mathijssen verhoogd zijn met 100, 50 en 25 gulden. En J. Sibens is op een "tractement" van 25 gulden benoemd tot marktmeester. Gespaard wordt er ook in Wouw, zelfs dat is nieuws. Want in de Grondwet staat te lezen dat in januari een bedrag van f 5844,52 op het rijkspostkantoor ingelegd is, terwijl maar f 1057,14 opgenomen werd.

Op 14 maart is "de landbouwer alhier, C. van Gils" benoemd tot directeur van de zuivelfabriek aan het station. Van Gils heeft al een tijdje de functie waargenomen. Het raadslid L. Philips neemt aan het begin van het jaar ontslag. Twee lijsten worden ingediend voor de verkiezing van een opvolger. Op 31 januari staat in de krant dat 433 stemmen uitgebracht zijn. H. Siebelink heeft er 258 gekregen, waarmee hij gekozen is. Zijn tegenstander C. van Tiggelen krijgt 175 stemmen en 3 stemmen zijn ongeldig. Op 4 april wordt gemeld dat de eind vorig jaar in Heerle opgerichte zangvereniging Fidelio zijn eerste uitvoering gaat geven in herberg Eijsemans. Een verslag ervan ontbreekt helaas. In Wouwse Plantage wordt de beschildering van het hoofdaltaar in de Gertrudiskerk voltooid. "Het dwingt", aldus het bericht in de Grondwet, "ieders bewondering af. Eere daarom aan de kunstenaar, maar bovenal eere aan de hooggeachte familie Emsens aan wier goedheid de bewoners der Wouwsche Plantage deze smaakvolle versiering hunner parochiekerk te danken hebben". Met 10 stemmen voor en 1 blanco wordt A. Kerstens uit Roosendaal (Haiink) benoemd tot onderwijzer aan de openbare

4

school in Wouwse Plantage. En in de bossen van Wouwse Plantage worden door vijf jagers en een twintigtal drijvers klopjachten gehouden. Blijkbaar belangrijk genoeg om het resultaat ervan in de krant te zetten: 29 hazen, 52 konijnen, 92 fazanten, 1 lijster en 7 houtsnippen.

En dan is er tenslotte nog nieuws van de Wouwsche Wielrijdersbond. Op 25 juli staat in de krant het grote nieuws dat besloten is een "hulpkist" voor de leden aan te schaffen. "Vreemdelingen kunnen hiervan ook profiteren doch voor dezen wordt de prijs voor de benodigheden iets verhoogd". Inmiddels is ook de ANWB, die 100 jaar geleden zijn naam als wielrijdersbond nog eer aandeed, in Wouw actief. Hoofdconsul Fockema geeft in december een propagandalezing in lokaal Huygen. Maar het is niet echt een succes; veel te langdradig, aldus de krant. De nieuwe techniek was nog steeds erg kwetsbaar: de lichtbeelden over de geschiedenis van de automobiel van honderd jaar her mislukten door het defect raken van het toestel. "Veel aanwezigen dropen langzaam af".

Henk Hellegers

Dussen, oktober 1999

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.